

TARİHÇE

Malatya şehrinin temelleri, Hititler zamanında atılmış ve Hitit devrindeki "Melidu" kasabası zaman içerisinde değişik isimler alarak Malatya olmuştur. 1075'te Türkler tarafından fethedilen Malatya, bir süre Memluklar'ın eline geçmiş, 1392'de Yıldırım Beyazıt tarafından tekrar fethedilmiştir. Daha sonra Osmanlı egemenliğini tanıyan Dulkadiroğulları tarafından idare edilen Malatya, 1516'da doğrudan doğruya Osmanlı İmparatorluğu'na katılmıştır. Bugünkü Malatya, eski Malatya'nın bulunduğu yerden 9 km uzaktadır. Şehir, 19. Yüzyılının ilk yarısında Aspuzu denilen sayfiye bölgesine taşınmıştır.

Cumhuriyetle birlikte (20 Nisan 1924 Anayasası 89. Maddesi) il olan Malatya, yabancı işgaline uğramayan, nadir kentlerden biridir.

COĞRAFİ KONUM

Malatya ili 35° 54' ve 39° 03' kuzey enlemleri il, 38° 45' ve 39° 08' doğu boylamları arasında kalmaktadır. Malatya; Doğu Anadolu Bölgesi'nin Yukarı Fırat Havzasında ve Adıyaman, Malatya, Elazığ, Bingöl, Muş, Van çöküntü alanının güneybatı ucunda yer almaktadır. Çevresini doğuda Elazığ ve Diyarbakır, güneyde Adıyaman, batıda Kahramanmaraş, kuzeyde Sivas ve Erzincan illeri çevirir. İl topraklarının yüzölçümü 11.776,5 km²'dir.

Malatya, Doğu, Güneydoğu ve Orta Anadolu arasında yer alan bir ovadır. Ova, kuzeyden güneye doğru hafif bir eğimle uzanır. Arazi denizden uzak ve yüksektir. Bu nedenle de Malatya'nın iklimi serttir. Yazları sıcak ve kurak; kışları ise, çoğu kez yağışlı ve soğuk olan sert iklimine karşın bölgede yer yer Doğu, Güneydoğu ve İç Anadolu iklim özelliklerini de görmek mümkündür. İklim, değişik özellikler gösteren üç ayrı bölgede incelenebilir. İldeki yüksek platolarda İç Anadolu'nun step iklimi gözlenir. Güney ovasında, Fırat-Dicle nehirleri arasının ılık iklimi ile Suriye Çölü'nün yakıcı sıcaklarının etkisinde özel bir Akdeniz iklimi görülür. Dağlık bölgelerde ise, kışları soğuk olup, her iki bölgenin de etkisinde bulunan bir iklim hüküm sürer. Denizden yüksekliği 900 metre olarak kabul edilen Malatya'da yılın en yağışlı mevsimi ilkbahardır. Bu iklim şartlarının kayısı yetiştiriciliği için çok elverişli olduğu bilinmektedir. En sıcak aylar Temmuz ve Ağustos, en soğuk aylar ise Ocak ve Şubat'tır. İlde bitki örtüsü olarak ormanlık alanlara pek rastlanmaz, ancak Pütürge ilçesinin dağlarında meşe ormanları genişçe bir yer tutar. Akarsu kıyılarında bol sayıda söğüt, kavak ve ceviz ağacı yetiştirilmiştir.

Başta kayısı olmak üzere elma, armut, şeftali, kiraz, vişne, dut, üzüm ve burada sayamadığımız birçok meyve çeşidi önemli miktarda yetiştirilmektedir. Son yıllarda Yeşilyurt ve Akçadağ ilçelerinde antep fıstığı yetiştirilmesine başlanmış ve olumlu sonuçlar alınmıştır. İlkbaharda yağışlarla yeşeren dağlar, yaz aylarındaki sıcaklık ve ardından gelen kuraklık sonucunda bozkır haline dönüşür. İl sınırları içerisinde bulunan toprakların yüzde 53'ünü çayır ve meralar, yüzde 10'unu ormanlık ve fundalık alanlar oluşturur.

İDARİ VE SOSYO-EKONOMİK DURUM

Malatya ilinin nüfusu, 2009 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre 736.884 kişidir. Nüfusun 468.310 kişisi şehirlerde yaşarken, 268.574 kişisi belde ve köylerde yaşamaktadır. Şehirde yaşayanların oranı % 63,6 belde ve köylerde yaşayanların oranı % 36,4'dür. Yine aynı nüfus sayımı sonucuna göre, il merkezi nüfusu 388.590, ilin nüfus yoğunluğu ise km² başına 63 kişidir. Nüfus bakımından en büyük ilçeleri sırasıyla Merkez, Doğanşehir, Yeşilyurt, Darende, Akçadağ ve Battalgazi'dir. Yüzölçümü bakımından en büyük ilçesi Hekimhan, nüfus bakımından

en küçük ilçe Dođanyol ve yüzölçümü bakımından en küçük ilçe Kale'dir.

Malatya'daki ilçe sayısı 14, belediye sayısı 53 ve köy sayısı 495'dir.

Malatya ilinde bulunan İnönü Üniversitesi, 1976-1977 eğitim-öğretim yılında eğitime başlamıştır.

Malatya'da bitkisel üretim, ağırlıklı olarak kayısıya dayalıdır. Yolluk ortalama kuru kayısı üretimi 80 ile 100 bin ton civarındadır. Dünya kuru kayısı piyasasının % 90'ı Türkiye'ye aittir. Bunun da % 70'i Malatya'dan karşılanmaktadır. Kayısıdan her yıl Türkiye ekonomisine önemli miktarda döviz girdisi sağlanmaktadır.

Malatya'nın ekonomisi, tarıma, tarımsal sanayiye ve hayvancılığa dayalı bir ekonomidir. Ama Malatya'da genel ekonominin diğer tüm sektörlerinden ekonomik faaliyetler de vardır. Turunçgiller dışında hemen hemen tüm meyvelerin yetiştiri ve bir meyve üretim bölgesi olarak nitelenen Malatya'da, bitkisel üretimin en önemli kolu meyveciliktir. Malatya halkının birçoğu geçimini tarımsal faaliyetlerle sürdürür. Özellikle kayısı, buğday, şekerpancarı, arpa, nohut, mercimek, mısır ve çavdar Malatya'da yetiştirilen en önemli tarım ürünleridir. İlde tarım çeşitlilik kazanmıştır. Tarıma ayrılan alanlarda tahıl ekimi ağırlıktadır. Sanayi bitkilerine ayrılan yer, sebze ve meyve üretimine ayrılan alanlardan daha fazladır. İlde bağcılık ve meyvecilik de gelişmiştir. İlde bulunan toprakların yaklaşık % 55'i mera ve çayırlarla kaplı olduğundan, hayvan yetiştirilmesi için iyi bir ortam mevcuttur. Son yıllarda Malatya'da modern bir şekilde besicilik, süt inekçiliği ve tavukçuluk yapılmaktadır. Ayrıca daha önce ırmak balıkçılığı şeklinde yapılan küçük balıkçılık, Karakaya Baraj Gölü'nün oluşmasıyla kenar köylerde yaşayan halkın geçim kaynağı olabilecek şekilde büyümüştür.

Malatya, oldukça zengin yer altı kaynakları olan bir ilimizdir. İl sınırları içindeki en önemli yer altı kaynağı, Hekimhan ilçesi sınırları içindeki Hasançelebi'de bulunan demir yataklarıdır. Hekimhan'dan başka Darende ve Pütürge ilçelerinde de zengin demir cevheri bulunmaktadır.